

Треба да почнеме да ја убедиме Грција дека таа мора да поведе сметка за Македонија, да ја заштити, да ја промовира и да не создава проблеми, бидејќи криза во Македонија значи криза и во Грција...

да преминеме во фаза на кандидатура и преговори за прием во неа. Тоа не значи дека веднаш ќе станеме членка, тоа сигурно е долг процес. Грција ќе сака прашањето на името да го постави како дополнителен услов за нашата држава извлекувајќи некои невозможни толкувања на Мاستришките правила, каде се вели дека државата-кандидат за член треба да има добри односи со соседите. Грците ќе работат на тоа да докажат дека ние со самото постоење создаваме проблем. Ние ништо не правиме да докажеме дека Грците го прават проблемот со ирационалното барање да се откаже од уставното име. Но, во секој случај ЕУ не сака тоа да се појави на маса кога ќе почнеме да преговараме, а Грција ќе притиска. Унијата нема механизми како од името да направи 25. поглавје, покрај 24 (зголемени се за нас и за Хрватска), името на државата. Според тоа, тие сакаат да седнеме на маса како кандидат без ова прашање. Ние сме слаби и не можеме да им речеме: не треба воопшто да се грижите, мислиме дека ова пра-

криза во Македонија значи криза и во Грција, со нашето оддалечување од НАТО се загрозува грчкиот имот. Зошто застанавме на американското признавање, на Бундестагот, зошто не ги следевме препораките. Што прави Унијата-двојна формула: парламентите нè нарекуваат со уставното име, а владите со референцата и ако не направиме ништо најверојатно ќе го прифатат името "Република Македонија-Скопје". Продолжуваме да продаваме тврд став кој не носи ништо, а на секој Македонец му е мевлем кога ќе слушне дека неговата Влада има цврст став во однос на името. Што ќе правиме? Која е алтернативата? На нашите граѓани да им дадеме европски живот и во замена на тоа е да не влеземе во Унијата и да си го зачуваме името, или да си ја спасиме државата и да го прифатиме компромисот. Тоа е историски избор, да избираме меѓу две непријатни нешта.

 Зборот Република за нас е дел од македонската историја, тоа не е придавка или референца како што сакаат да ја прет-

НИКОМУ НИШТО НЕ МУ "КРОИМЕ", НЕ САКАМЕ НИТУ ДА НИ "СКРОЈАТ"

 Разговорот го водеше: Жаклина МИТЕВСКА

 Господине Чашуле, велите дека државава нема проблем со своето уставно име, проблемот го создаде Грција и таа треба да го реши...

ЧАШУЛЕ: Точно, во деновиве кога повторно сме соочени со грчкиот проблем со нашето име тешко ми е што ние немаме прецизно согледување на тоа што ни се случува и зошто сега. Да имавме такви согледувања ќе имавме и соодветна платформа за парирање. Но, Грција има и сега е моментот да нè принуди ова прашање да го реши од две причини. Едната е економска, а другата е еминентно причина на Унијата. Економската причина е нашето целосно заостанување, добар витален дел од нашето стопанство е мртов. Единствено витален дел во стопанството е грчкиот, т.е. банките, цементарницата... Она што долго време ни беше предност во однос на Грција и сè уште може да биде, ако сме умни, е фактот што тие загрозувајќи ја државата го загрозуваат и својот имот. Од Брисел - НАТО и Унијата доаѓаат сигнали на незадоволство и Грција го проценува моментот дека сега сме многу слаби. Сè што Македонија има како име да понуди е негативно. Од друга страна, заради нагласените интереси на Унијата ние треба

е билатерално и не треба да биде на маса за преговори. Ни забележуваат на судството, на организираниот криминал. Вакво милје не ни дава за право да му речеме на Брисел-ние ви требаме, немојте заради грчкиот проблем со нашето име да спречите влегување на еден "осведочен" квалитет во Унијата. Ние тоа го немаме, значи ќе се најдеме во ситуација, за да ја спасиме државата и да го зачуваме идентитетот на македонскиот народ, да бидеме соочени со диктат - мора да го решите прашањето инаку нема кандидатура. Кога го велат тоа никој не вели дека Грција треба да попусти. Грците го избраа вистинскиот момент, а ние заради домашните проблеми, многу слабо промовираме вредности под името РМ, не разменуваме културни вредности, не лобираме. Грција работи за своите интереси на наша штета, треба да се лутиме на себе затоа што ѝ овозможуваме да ни работи на штета. Во политиката нема вакуум, просторот кој вие нема да го пополните ќе го пополни вашиот противник, а во меѓународните односи нема љубов или омраза, има само интереси. Треба да почнеме да ја убедиме Грција дека таа мора да поведе сметка за РМ, да ја заштити, да ја промовира и да не создава проблеми, оти

стават Грците и по потреба да ја менуваат?

ЧАШУЛЕ: Државата е израз на политички договор, таа е изградена во државотворна, во ослободителната и антифашистичка војна. Не е само социолошки феномен, туку е институција изградена со најмоќниот можен плебисцит-македонскиот народ, оттаму таа не може да биде земена како временски феномен. На сите на Балканот ни е цел да влеземе во Унијата, да се релативизираат границите, а со тоа ќе се изврши културно обединување на македонскиот народ, од Беломорска, Пиринска, Горанска Македонија. Во XXI век проблемите ќе ги решаваме со глобалистички, а не со човечки жртви низ војни. Феноменот на нашата држава е задоцнет, имаме победа во војната против фашизмот, период од 45 години федерален протекторат, во ниеден момент не бевме без инструктори. Сега повторно имаме инструктори и се тетеравиме на патерици.

 Грција стравува од некакви територијални претензии...

ЧАШУЛЕ: Прво Грција треба да ни дефинира што се територијални претензии. Овие грчки искази премногу често се употребуваат кај нас за да се затскрие нашата немоќ и неспособност. Верувам дека постојат екстремни националисти и во

Грција, кои ќе кажат вакво нешто, но не гледам зошто нашата неспособност да ги убедиме Грците дека не е така, дека сакаме интеграција без губење на културните разлики и идентитетот, ја криеме зад фактот што некој таму вели дека ние имаме територијални претензии. Ние никому не му кроиме граници и не сакаме нам да ни ги кројат. За жал, откако го направивме подвигот со озаконувањето на границата со Србија, па сè до денес ние престанавме да ја сносиме одговорноста и таа сè уште е спорна. Кажете ми една македонска иницијатива во северна Грција или во нашата толку сакана Егејска Македонија. Ние не сторивме ништо за промовирање на нивните малцински права. Кажете ми една фабрика што со државни пари сме ја изградиле таму. Да го направевме тоа, Грците ќе имаа економски интерес кај нас, ние кај нив, ќе исчезнеа разликите за името, бидејќи ќе имаше поважни интереси.

ДУИ и **ДПА** имаат различни ставови за името. **ДПА**-тоа да се крои според Рамковниот договор, а **ДУИ** е за уставното име. Може ли тоа да ни создаде дополнителни проблеми?

ЧАШУЛЕ: Не во разговорите со Грција, но на домашен план-да. Во овој момент **ДУИ** се обидува да се прикаже како државотворец, а **ДПА** сака да каже дека државата треба да ја делиме со Албанците за да го зачуваме интегритетот. Без оглед на разликите кои ќе се појават во конјуктурите на албанската политика, мораме да водиме сметка дека тие имаат една стратешка цел-РМ. Не да ја делат, сега ја контролираат, учествуваат во нејзиното менаџирање со делумна контрола, а утре ќе сакаат да ја имаат цела. Никогаш не заборавајте дека сите сегменти на албанскиот политички фактор, на албанската ситуација на Балканот, застанаа зад еден процес кој го промовираа уште пред три години. А тоа е дека Албанците треба да градат позитивен национализам кој нема да работи на "создавање големи држави туку ќе ги афирмира и зацврсти трите држави на албанскиот народ на Балканот, Албанија, Косово и Македонија". **ДУИ** смета дека ако сега застане на страна на владејачката коалиција ќе се здобие со право да биде промотор на националната кохобитација.

ДПА вели друго, но со иста цел-да ја направиме изразито заедничка, дури и со откажување на името за да можете делејќи ја со нас, Албанците, како гарант дека ќе биде стабилна, да го зачувате својот идентитет. Значи, во двата случаја нема разлика.

Европскиот Парламент по итна постапка го одби амандманот на група пратеници од редовите на Зелените, со кој се бараше земјите од ЕУ да ја признаат Македонија под уставното име... Од друга страна, пак, решавањето на статусот на

Косово може да го дестабилизира Балканот...

ЧАШУЛЕ: Кога би бил известувач од Стразбур, веста би ја почнал вака: Европскиот парламент, оценувајќи дека разликите околу името на РМ со РГ е билатерално прашање, не го усвои амандманот предложен од Зелените.

Однапред се знаеше дека амандманот на Зелените нема да биде усвоен бидејќи немаат политичко крило да наметне мнозинско решение. Нова демократија е членка на Европската народна партија, која има мнозинство во Парламентот, и тешко да оди во раскол со неа. Сега имаме сетенца дека прашањето е билатерално, односно тука треба да го градиме столбот на зградата-да речеме разликите со името, е билатерално прашање кое не го засега нашето интегрирање во ЕУ, а истовремено да ѝ велиме на Грција: не ги мешајте работите, ќе си создадете проблем со Унијата и ќе ги загоризите своите интереси во РМ. Третиот факт кој ги тера Грците да брзаат е што од август треба да почнат деликатните и опасни преговори за статусот на Косово. Ние и тука имаме проактивен став и не им велиме на Грците дека Македонија, Грција, Албанија, Бугарија и Србија треба заедно да работат не толку на статусот на Косово, туку како да го интегрираат Косово со европски стандарди на Балканот. Ќе ги отвориме границите за луѓето, а ќе ги затвориме за организираниот криминал. Ова можеме да го направиме ако ја убедиме Грција дека тоа е наш заеднички стратешки интерес и дека инсистирањето на разликите со името ќе ни го кочат овој процес.

Пред некое време од лондонскиот Институт за воено и мирнодопско известување проструи информација дека само Хрватска и Македонија во 2006 година ќе добијат статус на кандидатки за членство во ЕУ. Се движиме ли во позитивна насока?

ЧАШУЛЕ: Мораме да сфатиме едно - нашето зачленување во ЕУ е извесно. Ниту ЕУ, ниту НАТО не може да се развива успешно и да гради динамична позиција со Азија и Истокот со таа црна дупка на Балканот, Македонија, Хрватска, Косово. Ќе мора со посебна динамика да нè внесе во своето ниво, за да нè интегрира, да ни ги наметне сопствените стандарди, да нè направи одговорни за просперитетот и заедничката безбедност. Тоа ќе се случи, прашањето е кога и со какво наше учество. Ќе нè внесат, сакале или не. Моите инсистирања одат кон тоа ние да ја преземеме одговорноста на овој процес, да ја искористиме потребата на ЕУ да го консолидира проширувањето со вклучување на Балканот и со нови вредности.

Непотизмот, непрофесионалноста се одамна присутни во редовите на МНР. Бевме сведоци и на недостойно однесување на нашите дипломати. Зошто дозволивме светот да нè запознае на ваков начин и зошто нашиот Закон за надворешни работи се наоѓа во континуирана подготовка? Работиме по оној на СФРЈ?

ЧАШУЛЕ: Делумно според никаков закон. Како министер, прво формирав работна група за да се направи закон. Не успеавме да го завршиме бидејќи за 11 месеци не се прави толку деликатна материја. Потребни ни се две работи: Закон за надворешни работи кој ќе ги кодифицира интересите на државата, претседателот, Владата, МНР, одговорните чинители и специјален закон за МНР каде што ќе се разграничи што е дипломатска, државна служба. Тука треба да има сериозно хиерархиска подреденост, со прецизно определени овластувања и одговорности, да се знае што е трет, четврти секретар, советник, министер-советник, амбасадор, ополномоштен ам-

басадор, вонреден амбасадор итн. Сè тоа во контури го подготвивме. Како министер го развивав постојниот кадар. Се обидуваме да градиме, негуваме и да афирмираме стратешка позиција на РМ со инструменти на една република, на една федерација. Имам Секретаријат за односи со странство, кој беше формален израз на здружениот суверенитет на РМ федерацијата, а вистинското Министерство беше Сојузниот секретаријат за надворешни работи. По осамостојувањето немавме стратегија, Секретаријатот за односи со странство го промовиравме во МНР, без никаква законска подлога. Се убедуваа еден по еден министер да не се донесе закон, бидејќи ако се донесеше ќе беа сменети оние кои не ги исполнуваа критериумите. Секогаш имаше изговор зошто не функционира Министерството. Така дојдовме во ситуација да имаме Министерство со огромни задачи, но без инструменти.

